

GÖTEBORGS UNIVERSITET
SAMHÄLLSVETENSKAPLIGA FAKULTETEN

Samhällsvetenskapliga fakultetsstyrelsen
K Henningson
Utbildningsledare, Tf kanslichef

YTTRANDE
2014-02-10

VR 2014/7

1 / 1

Utrikesdepartementet

Regeringens skrivelse: 2013/14: Biståndspolitisk plattform

Samhällsvetenskapliga fakultetsstyrelsen vid Göteborgs universitet har fått rektors uppdrag att besvara rubricerad remiss. Fakultetsledningen har uppdragit åt Fil dr Martin Sjöstedt, statsvetenskapliga institutionen att efter samråd med Handelshögskolan, Naturvetenskapliga fakulteten och Sahlgrenska akademien utarbeta yttrande över regeringens förslag till biståndspolitisk plattform.

Samhällsvetenskapliga fakultetsledningen ställer sig bakom Martin Sjöstedts yttrande och överlämnar det som Göteborgs universitets eget yttrande i rubricerat ärende.

Enligt uppdrag

Kerstin Henningson

Kopia

Dekaner

SFS, NAT, SA, HHFS

Arkiv, GU

Skrivelsens status

Inledningsvis konstateras att skrivelsens status bör förtydligas. Den sägs vara vägledande men är ofta formulerad som styrande. Syftet sägs vara att konsolidera och förenkla styrningen av svenskt bistånd – vilket nu regleras av ett stort antal styrdokument – men om inte skrivelsens status förtydligas riskerar detta syfte att gå förlorat. Det är också anmärkningsvärt att man delvis ändrar huvudmålet för biståndet och lägger till sex delmål utan att något nämnvärt förankringsarbete eller någon offentlig utredning genomförts. Ändringar i Sveriges biståndspolitiska mål har tidigare haft bred förankring i framförallt riksdagen, men när man nu delvis frångår ”Politiken för global utveckling” (PGU) görs detta utan bredare konsultationer och med kort remisstid.

Rapportering och resultatkrav

Det uppskattas att biståndet ska vara ”modigt i handling” och att långsiktiga resultat ska prioriteras framför enkelt mätbara aktiviteter. Skrivelsen betonar också nödvändigheten av risktagande, vilket är bra. Men hur ska ett fortsatt starkt fokus på mätbarhet och resultat kombineras med långsiktighet och risktagande? Hur ska detta säkerställas i praktiken? Eftersom forskningen på senare år har lyft fram att ett allt för starkt fokus på kortsiktiga resultat och mätbarhet kan ha negativa effekter på biståndets långsiktiga genomslag är det viktigt att dessa aspekter utvecklas. Det nämns också att rapporteringsbördan ska minska, men hur detta stämmer överens med ett fortsatt tydligt krav på att redovisa resultat är oklart. Kommer rapporteringskraven att anpassas och tydligare betona långsiktighet och risktagande? Därutöver noteras att resultatbaserade kontrakt mellan givare och mottagare lyfts fram som en ny styrningsform, men det är oklart *om* och *hur* detta styrinstrument ska användas i praktiken.

Ägarskap och samordning

Det är anmärkningsvärt att skrivelsen i stort sett uteslutande utgår från ett givarperspektiv medan samarbetsländernas ägarskap enbart diskuteras flyktigt. Hur Sveriges prioriteringar ska samordnas med andra länders bilaterala bistånd är också ofullständigt behandlat. Sveriges prioriteringar lyfts fram som styrande men det är oklart hur detta stämmer överens med principerna om ägarskap, anpassning och samordning som man också säger sig vilja stödja. Hur man tänker sig beakta mottagarländernas egna prioriteringar och hur man ska främja lokalt ägarskap och samordning bör alltså förtydligas avsevärt.

Den statliga förvaltningens roll

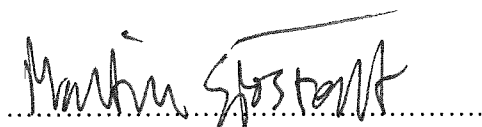
Det uppskattas att korruptionsbekämpning nämns som en viktig ingrediens i biståndet, men beskrivningen av statens och förvaltningens centrala roll för utveckling är allt för ytligt behandlad. Det noteras att demokrati har en fortsatt stark ställning inom biståndet och att individens roll nu lyfts fram. Vad ett ökat individfokus har för praktiska konsekvenser för biståndets genomförande och uppföljning är dock oklart. Därutöver bör det betonas att förekomst av korruption och partiskhet i implementeringen av politiska beslut

har minst lika starka effekter på utveckling som demokrati och individens frihet. Dessutom är ”nya demokratier” och ”sviktande stater” särskilt sårbara för korruption och maktmissbruk, vilket gör ett ökat fokus på korruption och samhällsstyrningens kvalitet ännu mer önskvärd. Statliga institutioners kvalitet är av avgörande betydelse för byggandet av en välfungerande stat – samt för var och ett av de delmål regeringen identifierar – och detta bör därför ha en avsevärt mycket mer central roll i skrivelsen.

Synergier och kopplingar mellan biståndsmålen

Skrivelsen bör tydligare diskutera de synergier och kopplingar som finns mellan de angivna biståndsmålen samt hur prioriteringar ska göras om/när det behöver göras avvägningar dem emellan. Flera av målen sägs vara centrala utgångspunkter för allt bistånd och ska enligt skrivelsen integreras konsekvent. När det gäller jämställdhet ska till exempel allt arbete präglas av ett jämställdhetsperspektiv, men det slås samtidigt fast att jämställdhet enbart ingår som en integrerad del i det första och femte delmålet. Detta framstår inte som särskilt konsekvent och man får bristande vägledning i hur integreringen ska gå till i praktiken. Det är också oklart hur hierarkisk målhierarkin verkligen är. Målen och viljettringarna visar stor variation i detaljnivå, vilket kan minska användbarheten i det operativa biståndsarbetet. Det som nu specificeras som delmål överlappar till exempel i hög grad med de tematiska prioriteringarna och bidrar således inte med ökad konkretion, vilket hade varit önskvärt.

Avslutningsvis vill Göteborgs universitet tacka för möjligheten att lämna synpunkter!

Martin Sjöstedt, Fil. Dr.
Statsvetenskapliga institutionen
Göteborgs universitet
Box 711, 405 30 Göteborg
martin.sjostedt@pol.gu.se